

Összeállítás: GELENCSEK SÁNDOK
Összeállítás ideje: 1981.

TART.: NÉPRAJZI ÖSSZEÁLLÁSOK 1900-1981 KÖRÜL

10 lap, 3 lap melléklet

Földrajzi mutató: KAPOSMENTE

Szakmutató: XVII

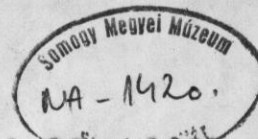
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRONS

ATUEVETUE AZ EÖTS. LTK. 4448-as TETELE XOL

Gelencsér Sándor máv.nyugdíjas:A népjóléti gondoskodások,1900-1981.

A bevezetőnek számító első fejezettrészben azt írja a néprajzzal foglalkozó régi pályázónk, hogy alig pár évtizede van Népjóléti Minisztérium, melyről a mai fiatalság mitsem tud, s ennek köszönhető, hogy ma már nincsenek koldusok, utakon vánszorgó vakok, sánták, bénák, cigányok stb.

Ez így természetesen nem felel meg a történetiség tényeinek, s nem ilyen egyszerű ez a komplex téma/társadalmi-szociográfiai, ideológiai, egészségügyi, közművelési-kulturális stb./

Utána tárgyalja a: Kik voltak a koldusok?

Megtörtént-olvasott- eseteket sorakoztat fel a kazalban megfagyott cigányokról, szegényekről/1940, 1913, 1929, 1922 stb/, mi által érzékeltetni akarja az "urak és koldusok országát". Ugyancsak megható szándékkal említ egy szegény és Kasztor nevű kutya esetet; az éhen maradt cselédek esetét stb. "A falusi szögényházak" c. fejezetben már értékesebb elemek találhatóak a dolgozatban; kb. ez a vonal lenne az, amit elemzőbben kellene kibontani, hogy teljesebb, helyesebb képet kapjunk Gölle, "ttalam Nagyberki, Igal stb. a fenti problémát érintő viszonyairól. Különösen értékes adatmorzsa a cselédházakhoz épített szegényházak, azok berendezései, soros-étkeztetés, higiéniai viszonyok, a nagyobb és kisebb faluk szociális állapota stb. E rész kidolgozásával érdemes lesz elemzőbben foglalkoznia.

Ha már említést tett a különböző foglalkozású cigánycsoportok életéről, árutermeléséről, ezt csak odavetve teszi a szerző, pedig e ma is égető probléma szintén megérne egy részletesebb kutatást: mit tapasztal pl. a két vil. háború között és mit ma az egyes cig. törzsek-csoportok életkörülményeinek változásában, -negatív, pozitív adatok felsorakoztatásával. Vagy: milyen volt és milyen ma pl. a "béjasok", "lékétárok", "romrunggó" ill. a román-oláh cigányok egymáshoz való viszonya, a környezethez való relációjuk stb. Vagy: az egyes csoportok foglalkozásbeliségét miként használták ki a kérdéssel foglalkozók, tanácsok, gazdasági szervek stb.? Mind megannyi sokrétű kérdés, amit vázlatosan érint is a gyűjtő, s néhány megjegyzése helytálló is.

A cigányok és a koldusok ma c. zárórészben a cigányok mai negatív jelenségeit tárgyalja a dolgozat, majd a kormányzat ezirányú intézkedéseit dicsérve megállapítja, hogy "Nagy köszönet a kormányunknak, hogy felemelte őket, és a koldusokat nyomorékokat felkarolta".

A dolgozat széles körű témát, a problémák sok-sok láncolatát veti fel, de elnegyolt, s nem eléggé elmélyültek a vizsgálódásai; a megállapítások mellett szívesen olvastuk volna javaslatait, pozitív tapasztalatait is.

Másik dolgozatát járatosabb területről választotta a kutató.

A témacsoportok alatt talán műfaji csoportosítást, vagy alcsoportokat ért a gyűjtő, de említ egységeket is, ami talán variánsokat jelent nála. Helyenként jó elnevezést használ: bölcsődal, iparosok dala, pásztor-dalok, béres és sommásdalok. E fejezetrész legértékesebb elemei a közölt népköltési strófák, amelyek mindegyikét/folytatását/ szívesen olvastuk volna végig, mint sok-sok anyag adatközését. -Azért nem műfaji meghatározáspl. a "bajuszdal", mert előfordul a szövegben a bajusz, vagy: "bélgyűjtők dala" kategóriá sincs egyelőre a folklorisztikában: "A gőzösök dalai" is voltaképpen lírai-szerelmi dal, avagy katonanóta. A gúnydal, az öregség dalai; népdalok a falusi bíróról stb. témajelölő kifejezései elfogadhatók. Ugyan úgy, mint a Háborús-dalok melyek közül sok valóban az említett körülmények között született. Ezek szinte mind új stílusú dalok, de több műdal-magyarnóta szerzemény is van közöttük. (Parfümös kis leveledet--Csendes éjjel a táborban elheverek a tűz mellett. stb./.. A tudományos igényű gyűjtési szempontoknál-természetesen- ki kell térni mind a népies műdalokra, mind a szerző által említett sikamlós szövegekre is. Más kérdés, hogy ki mit és miért gyűjt, illetve használ fel, s milyen célra,

A Cigány, cigány, mért vagy cigány kezdetű műdal nem tartozik a cigány dalok csoportjába. -Jó érzékre vall, hogy annakidején feljegyezte a "körted dalokat", s tréfa és történeteket, amelyeket érdemes lenne egy külön csokorba szedni majd, hasonlóan a kántorválasztáskor keletkezett dalokat is/. -Érdemes lenne, ha alaposabb vizsgálat után a népköltés hanyatló periódusait-amit érint néhány mondatban-, megírná a sokféle résztema iránt fogékony gyűjtő. Ehhez azonban nem elég egy példa illusztrálás, sem annak kimondása, hogy a menetelő katonák csak azt énekeltek, amit az őrmester "előparancsolt". "Népének szerkesztések" c. rövid fejezetben azt írja, hogy a halotti, menyasszonyi búcsúztatókról azért nem idéz most, mert már írt róla előzőleg. Mi ennek ellenére szívesen olvastunk volna erről, különösen, ha újabb anyagokat sikerült felgyűjtenie/temetési-halotti énekek, sztrófás-énekes búcsúztatók, prózai emlékezések, de különösen a siratókat olvastuk volna nagy érdeklődéssel/.

Ismét visszatér a "Ségi balladája", mint apja korabeli divatos műfajára, dallamára; a múlt század végén valóban nagy divatja volt ennek az új stílusú /de helyenként archaikus elemeket is tartalmazó/ balladának; ma is gyűjthető minden faluban a hozzája fűződő "hiedelemmel" együtt. Amit a ballad struktúrájáról írt, azt Kriza Ildikó tanulmányából vette. A szerző által gyűjtött formát is ismerem: nem így szokta kezdeni a "alálra táncoltatott lány balladáját! /Sárgalábú golya Meghozta a tavaszt... stb.

Kedvenc témája a "Molnár ballada" 6 versszakkal; magam is felvettem tőle az előbbivel együtt. A Rudótfőnörökös haláláról szóló epikus dalt is többször enlegette, valamint a j uhászlegény és bárólány esetét megéneklő balladát, amit a gyűjtő utolsó balladaként 1909-re datál a "apos mentőn. A Farkas Józsefről szóló "gyilkosság-balladának" történeti, valós hátte

rét hihető magyarázattal adja Gelencsér Sándor. Ugyancsak teljességgel közli az általa a századelőn tanult Bogár Imre és Ungyal Pándi betyárokról szóló balladákat, valamint Véseli Jóska balladáját stb.

A cséplőgépbe esett lány balladájának több érdekes variánsát is közli, amit helyesen tett, és javasoljuk, hogy a kezdődő kapitalizmus korában született balladaváltozatok mindegyikét gyűjtse és közölje/ez vonatkozik idézett Szabó Vilmárról szóló és más újabb keletű epikumokra is. Gelencsér Sándor igen sokrétű gyűjtő munkát végez még ma is; sok kitűnő meglátása van, de tudományos értékezésbe csak ott fogjon, ahol határozott és biztos ismeretei vannak nagyobb anyag birtokában. Az egész népéletre kiterjedő eddigi kutatásai figyelemre méltóak. Szívesen vesszük, ha adatait, anyagait minél több példa bemutatásával teszi közzé pályázataiban; nagy hasznára lehet a tudományos értékelés számára anyagközlésével, sokféle adatainak közzétételével is.

Dicsőregetes erőfeszítéseket tesz a népi gyűjtő, hogy figyelme mindenre kiterjed és számtalan értéket mentett meg a további kutatás-elemzés számára. Esetleges kifogásainkat, megjegyzéseinket, bizonyára segítő szándékúnak fogja fel néprajzkutatóink; mi is segítségnek szántuk,

Együd, rpad

A szabadfordulón született, ma élő emberek
rei tudják igazában, hogy mit jelentett. régen
és most a szociális népies gondoskodások.

Azt nem is régebbi tudják, hogy van Népjóléti
Minisztérium és létezik, működik állandóan.
A mai fiatalok ezt természetesen veszik, és
pedig ez alig pár évtizede van, és azóta minse-
nek koldúskok, és az utakon városzörgő nyomoré-
kok, vakok, sánták, bénák, és előregedett legye-
gült, védtelen öregek, és cigányok, akik a II. vilá-
gháború előtt az erdőreken földberajt könyhö-
ben születtek, éltek, haltak, és a koldúskokkal co-
gyútt a dolgozók könyöradományából éltek és csak
a dolgozók lettek és elnyűtt ruháiban, lábbedíjei-
tel len jártaik tükörnyáron mezítel. mondták
mint a libák.

A cigányok is a szabad ég alatt születtek és ott
is haltak meg. Ha kérdezték tőlük azt, hogy
-: Hol születtek? Ahol a vadnyitak volt a válasz.

A törvényszéken is ezt választ adták.

Ha a cigányok közül meghalt valaki, akkor
azt állati hullamódra titokban eltemették
meritelenül mert a ruhája kellett az élőknek és
a reudes temetésre nem is volt pénzük.

Szeged Művelő Múzeum
UA-1420.
Néprajzi osztály

Kik voltak a koldúskok?

RIFPL. KÖNYV. MŰZÉUM
KAPOSVÁR

A koldúskok voltak a nyomorékok, testi, szellemi
fogycatkozok, bénák, vakok, akiket egy látó koldús
vezette, eszenes örültek, ha azok nem voltak köz-
veszélyesek, és a magára maradt, előregede-
dett szegények.

Ha a nevessettek úgy születtek vagy később
váltak nyomorékká, rokkantá és azok ad-
dig maradtak a családban amíg a /.

a szülők éltek, mert sok esetben amikor a szülők elhaláloztak akkor az utódok koldus társaságát és vándorbotot adtak a kezébe, és utána becsajították vándorló koldusnak és járták az országot a könyöradományért.

Nyáron csak adott nekik minden békés szélkát, és őszel amikor az idő rosszabbra fordult, akkor fáztak, és teljesen átártak.

A legjobb menedékhelyet a mezőkön levő szalmakazlak mellett találták. A nevezett szalmakazlak az agrár parasztok tulajdona voltak, és azért lészülltek ott, hogy a kevés gabonát gyorsabban összehordták, a helysínen, hogy gyorsabban történjen a betakarítás.

Az előre eső szabadtéren levő kazlak mellett gyakran ilyen elhalálozott vándorló koldusokat, még cigányokat is. A hideg esőkben teljesen átázva, elgyengült vándorokat. Az ilyen elgyengültek sok esetben éhen is haltak mert már nem volt ereje kiregetni utra menni is az ilyen halottakat az úrvaig vagy a falu fogatán elvitték a temetőbe és ha vallási temető volt akkor a fanatikus vallási vezető nem engedte eltemetni a temető kertbe, hanem a külső temető árka alá földelték el koporsó nélkül.

Gyakorlati volt az ilyen haláleset. Egy ilyen tömeges halálról is említek tessék. 1940 február elején igen szigorú zord időjárás volt ekkor, és Csúrgó melletti Tuke püsztan, a mezőn levő szalmakazalban az újkezdés lara részén 17 kolompár cigány belecsúsztak magukat a kazalba és ott mind a 17-en meghaltak és esontkemenyre fagytak és csak hetek múltán találták rájuk kit egylovás kocsi előtt a lovak is elhűlltek.

A napilapok közlése alapján tudtame ért. Bati 1913 októberben egy koldus férfi halt meg a szalmakazal mellett.

1929 februárban a rendkívüli vordidőben Nagyberki- és Kisgyalán között szintén a Győrőpüsti úradalom karal mellett Orsós György katushegyi oláh rigány halt meg.

1922 januárban egy idősmagára maradt asszony Dombóvár alsó állomás mellett levő kocsolyapályaszoba ajtajában a külső ajtófélfára hajtotta a fejét. A fejé meghalt egy évvel előbb így mint nap-számos házaspár nem a párnák között haltak meg.

Lehetne még sorolni azt, hogy az ilyen magára maradt idős is foggyatikus enzimistelen emberek, hogyan éltek és haltak meg, ilyen szomorú körülmények között, úgy mintha nem is emberek lettek volna.

Emberek voltak is az államjavariból eltartani habula napjaig, úgy mint ahogyan most van. Azt kell mondani, hogy az akkori rendszer az úrak, és a koldúsok országa volt.

A vándorló koldúsok mint kiregetők az úrak portájára nem is léphettek be. A modern ajtózáron át túra olyan komplikált zárossal látták el és még azért sem, hogy goromba kutyafalka őrizte az úri portákat és oda koldúsnak bejutni lehetetlenség volt. Itizen a házi családoknak sem adtak. Példa erre

Javos Ferenc Nagyberki szellő 1937-ben meghalt a felesége és mint magányos 67 éves kisházas öregember elment az úrasági kastély udvarába mindenekelőtt ahol 6 kutya őrizte az udvart. Az öreg kérte az úraszolgát, hogy az ételmaradékokból egy kis eumivalót és ennek a fejében csökkentse a járulékait.

Az úraszolgát azt mondta, Azt már nem, hát akkor a kasszor mit eszik? A kasszor egy veréskutya 6 odmagával, akik, az ételekből anyagot kapnak, hogy nem is tudták elfogyasztani mint ünnepi kasszorból egy részét, ki kellett dobni, és az öregnek kel-

lett naponta eltakarítani a maradékokat is.

Mindig az öreg vitte a kutyák elesését a kutyaházhoz és az öreg mindig azt gondolta, hogyha kasztortól kért volna elesést az biztosan adott volna.

Ahogy vitte az ételt akkor exután mindig egy-egy darab húst, vagy süteményt, rőtöt eleseint a kutyák-ébol. Az emeletről ezt az úraszony észre vette, és azonnal elbocsíjtotta az állásából. Más.

Egyes valamilyen névnapi, vagy valamilyen ünnepséget tartottak amelyre a környező úrakat és Kaposvárról a megyei és a városi úrakat meghívták is több mint 30 vendég jött össze. amelyre napokig készülődtek a házi családokkal együtt.

A sok étel-ital feleségeket mint vacsorát 8-tól 11-ig ették végig, és amikor a vacsora vége lett az embertelen úrnő a négy holt fáraott selednek nem adott vacsorát, hanem a húsokat és a sütemény feléket elzárta, és az ételmaradék feléket a kutyák dérájába borogatta.

A szakácsnő mondta,

-: Legyen szives Nagyságos úraszony nekünk is vacsorát adni mert mi nek még ebéd után vagyunk

-: Mit adjak? Nem adok semmit, ha emi akarunk akkor főzzenek maguknak rántottlevest meg gránátmarost, (kifőtt krümplistérta). Nem állunk más este 11 órakor főzögetni böjties ételket, hanem lefekszünk éhesen. Sirtak a családok ezen embertelen ^{sepe} _{sepe}

-: Az még a leghevesebb.

Oh de kellett nekünk a demokrácia, amelyelő 1944 ben Hajor országba menekültek ahol sokszor jó lett volna a gránátmaros. 945 ben ott éhettek és a bőséges tobzódásnak lett böjtje is.

A jó módban a szegény elesett kolobisoknak sem adtak volna az ilyenféle kizsákmányolók.

Még a múlt században amikor építették a falusi családházakat és egyes nagyobb körügek úgy mint Gyölle, Áttala, Nagyberki, Tszal, Bate' Somogyzil. a falusi pártóházhoz építették egy szobát amely a község előregedett szegényeinek szolgáló közösti ~~kamra~~ lakószobának a nők, és a férfiaknak együtt az elesett öregei az itólsó éveiket itt élték le.

Az úgy nevezett szegényház egyetlen lakószobája berendezése, 2 db lóca padszék, 2 paricsagy, és egy falazott takarékos tűzhely a főzéshez, telen ez volt a fűtőkálha és egy kecskelábú asztal, és két láda a ruhájuknak.

A szegényházat ez képezte, egy tető alatt a községi családház, vagy pártóház néven itt egy lakást, 1 szoba, konyha, kamra, sertsiöl is közös istálló, ha marhat is tartott.

Itt ebben lakott a község kovácsa, sertsi kamisz telen pártó uordás.

Azokon a hétköz napokon amikor a falu népe a mezőn dolgozott, akkor kiadták a soros hártól a község szegényeinek a napi kosztot, mert az előjáróság kiosztotta sorrendben, hogy melyik ház köteles ételt adni a község szegényeinek ingyen ételt adni, a község szegényeinek. A mezőre menők leginkább szivaros kosztot 1 szelet kenyert, 1 szelet füstölt szalonnát, vagy túrót adtak.

Megmondták a koldús szegények, hogy a falu módosabb parasztjai a legfőrvényebbek voltak, és felpanaszolták az adományt és szidalmazták őket, és a hasúkat. Az egyik öreg mondta Áttalán, Nagyberkin -: Ne szidalmazza azért a hasamat amikor adja az avas szalonnát, és a szelet szivaroskenyert.

-! Hogyne szidnam amikor ingyen kell adni

-! Azért nem cserélné el velem a helyét

-! Hát nem cserélném el, mégsem adom szivesen

A szegényház lakóinak önmaguknak kellett ellátni önmagukat. A takarékos tűzhelyen főztek is nők és férfiak együtt laktak, és egyik vén ember

indraskedett az öregasszonnyal, és amikor ment a faluba köszölni a néni, akkor panaszkodott a kórt adóknak, hogy az öregember mit csinált vele és riszletesen elismolta. egyik élőjáró elment oda

Az élőjáró pirongatta az öreget, hogy miért csinálja ezt, hiszen ilyen vérebennek koporó kellene asszony! Ah gard úram! nem tudja, hogy az öregtehen is szereti megnyalni a söt. Hiszen hogya az édes-öreganyám volna itt, akkor még annak sem hagynák békét. Attala Nyiro József 1912 ben körölte.

Igen sok balha férepe volt az öregtanún. A Horthy rendszerben is csak az I. r. v. háború rokkantjait karolták fel és gondozták.

Még említesre méltó az, hogy a falusi öregekhez gyakran ellátogattak a vándor koldusok és annak rossz istohatára lett mert a tisztálkodás hiányában a falusi szegényházak is elférgesedtek rüha és fejtetvek rühek, balhák ott is elterjedtek és igen elszaporodtak amely nagyon betegpette őket. Nagy ritkán az oldh cigányok között is akadt kitett elesett öreg. Kisberki Katahegyalja oláhteleg.

Egy magára maradt öreg cigány fiatal feleséget volt feleséget. a saját kényhőjába horta

A fiatal cigányasszony pashónap múltán kitette az öreget 1936 ban aki legyengülve járt Nagyberki községet már mint telelejen az hidegben egy nagyberki paraszt éjjeli szállást adott az öregnek, akinek olyan átható rosszaga, hogy a lovak, és a marhák egész éjjel piarszkölték, högték is álltak és így az öreget kikellert telepíteni az istállóból. A városi vároteremben sem lehetett lenlétve hagyni a szaga régett és a tetressége régett.

Szegény öreg a szabadig alatt rimánkodott, hogy vigyék el őt a kórházba. A körségi jegyző, a kisbíró és az éjjeliőr segítségével elvitték a kaporvári kórházba ahol megfürösztették és a fürdőházban halt meg. Még kell említeni, hogy a falusi szegényházak csak a nagyobb községekben volt ilyen és csak a

a falu illetékeseit fogadták be ide, és a másik vidéki közhírosokat nem fogadták be.

A község lakóinak hiadták, hogy a soros ház köteles a falu szegényeinek ételt és kenyert adni ingyen megtérítés nélkül.

A kisebb falvakban szegényháznak nem volt, hanem a faluvégén valamilyen pütrében laktak a szegények, eltartást itt is adtak mest kellett.

A faluvégén a vályog gödörben tányirtak a vályogveto cigányok. Ezek kolompárok voltak és a vályog gödörben vályogvetéssel foglalkoztak ezt azok részre kiszitellék akik építkeztek és megállapodtak a gazdával, hogy mennyit és az árban is élelmet is adtak az ilyeneknek, és még is háztal-
tak is kéregettek is az ilyen cigányok a kerent mellett.

A vásáros lökűpec cigányok selejtlovakat adtak, vették is még éjszakánként a falusi lo'istál-
lőkat is látogatták, és ellopták a földműves lovakat és ha a löszerszám is ott volt, akkor azt is elvitték. Sok falusi földműves ~~est~~ vest így anyagilag tönkre is tettek.

A teknővájó oláh cigányok.

Ezek nyárfa, fűrfa, jégene fával nyers állapotban forrázó nagy, és kis, hosszú, mosó, és kerek teknőket, és fakamákat és falapátot, készítették az olyan úradalmakban ahol a fehérvölgyi fák között voltak előregedett fák. és kivágatták és fele-
ből faragtak falapátot, gabona pécólonagy tek-
nőt, kerek és kisteknőt amelyet gabona rostátás-
kor a meregteleire használtak a géphajtó rostára.
Az asszonyok megjárták a falut árulták a kész
rész fatárgyakat, és ha már nem volt árú, ak-
kor a földművesek zsákban hozták eladásra
és cserélték élelemért.

— " —

A cigányzenészek

Ezek kerestek és polgáris voltak és rendszer

rühában jártak, legjobban megváltak a cigányok között a cigányzenészek, és a leg hamarabb polgárosodtak, és jól kerestek, és ahol zenéltek, kocsmabálokon, lakodalmon is az eljegyzéseken, arató bálon, szüreti bálokon oda már rendszer rühában jelenhettek meg és ott mindennél az étel, ital is a trafik kijárt nekik előkelően. #

A családjuknak is többet adhattak és a gyermekeiket iskoláztathatták, saját házat szerzhettek, ha alkoholista várt nem váltak.

Égyes cigányzenészek jó sikerrel és szépen szerepeltek, úgy, hogy ezek jobb életmódra vergődtek, mint egy falusi zsellér ember. Mát mint magyar embert értjük.

A cigányzenészek között voltak olyan iskolompár és másféle cigányok. és ezek családja nem szorultak alacsonyra kéregetésre és a másféle cigányok az alacsonyra és hármeljűkhez ha egy kis pénz jutott azt szeszitalra és dohányra költötte. A teknővájó cigányoknak is volt némi keresetük és ahol dolgoztak, ott földbe vajt kinyitót csinált magának és ott hónapokig éltak. A keresetüket ezek is alkoholra adták és dohányra így már a kisgyerekek, lányok más ittak és dohányoztak, és bagóztak a szivar végét cigarettát is a pipából kivajt bagót szájukba tették és elhőz költék, hallottam voltak olyan cigányok, hogy a kisgyerekek a születése után már bagót tettek a szájába.

Az üstfoltos és a lókötő cigányok.

Ezek voltak a mindeure képes legvadabbak Az erdőszélen és az elhagyott hegyeken tányát ütötek és ott tányáztak sátrakban, már a kocijuk is gyékényel fedve voltak kerek vaspálcá 3-4 gömbölyűre hajtra erő és vihar ellen és ebben laktak és vándoroltak, kéregettek és loptak, raboltak, csaltak is

Hx asszonyaik háraltak kéregettek, jö'soltak és kártyát is vetettek, és kinevették azt, hogy hol mit lehet elrabolni éjszaka. Kóboroltak és úgy is nevezték őket, hogy „sátoros cigányok”.

A cigányok legtöbbször törvénytelenül születtek és haltak meg, mert nem is anyakönyvezték magukat és ezek nem is voltak ember számba véve.

Hx I. ső világháború elején már kellettük és a esendörök minden erdőben és az elhagyott helyeken felkeresték őket és itarították, hogy menjenek a jegyzőségre katonai nyilvántartásba való felvételre, mert másképpen előállítják őket.

És még mehersejbe itközött ezeket nyilvántartásba venni mert nem tudták, hogy hol és mikor születtek. Ha kérderte a jegyző.

- : Hol születtél?
- : Jhol a arduytak
- : Mikor születtél?
- : Nem tudom mert akkor még pici voltam kéregettek meg a nyilaktól, talán azok jobban tudják. És egyébként mind irástudatlanok voltak és a szülek törvénytelen háralok voltak. Különben a jegyző mind katonai köteleseknek nyilváníttatta őket és behívták őket kiképzésre, és ezután már is vitték őket a frontra, mert hát ottan jók voltak.

A kolompírokkal nem sokra mentek a fronton mert a harci zűr-zavarban háral szöktek és itt nappal arhúdtak és éjszaka araboltak. és ezek voltak a háború első katonai szökevényeik, és itthon eléggé veszélyesek voltak mert egyszer a fegyvereiket is háral hozták.

A cigányok és a koldusok ma.

A szocialis kormányunk a koldusokat, nyomorítókat felkarolta és szocialis otthonba helyezte őket ahol rendszeri riháratot is ellátást biztosított a számukra, egészen holtig, és itt ember számba vették őket, és a látogató hokonaik örömmel hang-

~~vették~~ súlyozták, hogy azt az ellátást és a szórakozást míg a szülő házak, míg megközelítőleg sem adhatták volna meg, amelyet a szociális óthonok megadnak.

A cigányokat is nagyon messzeemenőleg felkarolta a kormányunk, amely az országra nagy megerőltetést jelentett, és így most közelebb kerültek a kormányhoz, mert éltek a kérelemmel. A cigányok rendszeres lakást kaptak és a képességükhöz rendszeres munkát is keresetet is dolgozhatnak és elhelyezkedhetnek rendszeres körülmények közt. A gyermekeiket óvodába és iskolába járatták, és az irástudatosságát felszámolták. A kormány mindent elkövetett hogy Magyarok legyenek és polgárisadjanak.

Sajnos meg kell mondani azt hogy egyesek kevéssé a munkát és visszaadják a régi cigány életet és lopnak, csalnak és követelőznek már mint költönyt amit soha nem fizetnek vissza.

A munkahelyen nem végeznek rendszeres jómunkát és folytonos mozgást, és a munkahelyen belül is sokat dohányoznak, sörrel keves is rossz munkát végeznek, és vitatkoznak, és örszeféshetetlenkednek és így a munkából haza kerülnek, és azután otthon henyél. semmittevő. Azt mondja, hogy ő cigány és az is marad és nem fog dolgozni és a nyugdíjat meg is megkapja, boldog az a cigány aki dolgozik.

Már többször vállalt munkát de csak pár napig dolgozik, és amikor a fizetést megkapja, akkor addig a kocsmában van amíg mind elissza.

Lop!! A szoba konyha, kertés lakást havi 90 forintot nem fizette, és már a lakást palánkon dolgozzák

A kocsmák általában a leggyakoribb helye és a sör és a csokoládé és a kamasszokkal és a feleséggel tökre iszogatnak és a 5-6 éves cigánygyerekek dohányoznak is isznak

Azokból soha nem lesz újmagyar, és a gyermek elöl ott van leginkább Van 1600 lakosú falu, ahol

család lakik is van olyan falu, ahol az orvóda-
ban több cigánygyerek mint a magyar.

Többen mondják azt, hogy 100 év múlva cigány
ország lesz Magyarorszáig.

A kormányunk így tud éven változtatni, hogy a
olcsótalan és alkoholista cigányok gyermekeit el-
veszi és nevelő otthonokba helyezi, és emberekké
neveli, hogy emberekké váljanak

Az analfabeta munkakerülő cigány azt mond-
ta, hogy ő sírelmeri azt, hogy a cigányok sehol nem
parancsolnak és így ő is tudná mondani, hogy azt
Jólgorz!! csak enyit a cigánynak nem is kell
többet parancsolni.

A súlyosabb büntény esetén rabló támadás kor
egy idős nyugdíjas magányos ember lakásán
6000 forint kölcsönt követelt és nem kapott, nincs.

-! No majd megnézem én, hogy van, a szekrény
nyitogatástól felre toltta az öreg, akire a magával
hozott vassrudal megrúgott, hogy három helyen kar-
törést kapott, és ezért 3 évi felfüggesztett nevelő kön-
tetést kapott. A példakadais végelt is kevés, és fegyel-
merni és nevelni kell mert a szabadlábán tovább
bűnözik, és még úgy is a bitófán fog meghalni
Gyermek nevelésre nem alkalmas, Enyit egyes
cigányról. Nagyköszönet a kormányunknak, hogy fel-
emelte őket, és a koldúkat nyomorékokat fal-
karolta. Az olyanoknak ez nagy embességet jelent
aki látta régen az eleetteket.

Össze állította vissza emlékezés és a
régi sajtóközlemé szerint
Ejelensér Sándor nyugdíjas
önk néprajzi gyűjtő

Sombóvár 1981 május 30-án

